

**GIDS
VOOR
GOEDE VETERINAIRE PRAKTIJKEN**

GVP

INHOUDSTAFEL

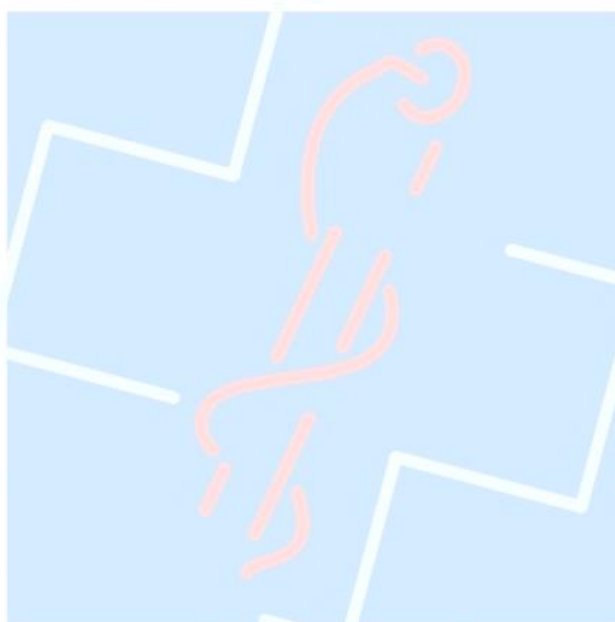
VOORWOORD	4
VOORAF	5
0. ALGEMEEN	6
0.1. TOEPASSINGSGEBIED	6
0.2. VERWACHT GEBRUIK	6
0.3. VERSPREIDING VAN DE GIDS	8
1. INLEIDING	9
2. EISEN VOOR DIERENARTSENORGANISATIES	10
2.1. ETHIEK EN DEONTOLOGIE	10
2.2. KWALITEITSBEHEERSSYSTEEM	17
2.3. PRAKTIJKGEBOUW EN MATERIALEN	20
2.4. PRAKTIJKWAGENS	22
2.5. VETERINAIRE PRAKTIJKVOERING	24
2.6. GENEESMIDDELENDEPOT	27
2.7. GEBRUIK VAN GENEESMIDDELEN	33
2.8. EPIDEMIOLOGISCH TOEZICHT	43
2.9. BEDRIJFSBEGELEIDING	45
2.10. REDUCTIE VAN ANTIBIOTICUMGEBRUIK	49
2.11. NOODSLACHTING	50
2.12. RADIOLOGIE	52
2.13. LABO	54
2.14. DIEREN IN OBSERVATIE	55
2.15. LIJKSCHOUWINGEN	56

BPV

Bonnes Pratiques Vétérinaires

Goede Veterinaire Praktijken

Bonnes Pratiques Vétérinaires

Goede Veterinaire Praktijken

GVP

Voorwoord

De Gids voor Goede Veterinaire Praktijken omvat de eisen waaraan een diergeneeskundige organisatie moet voldoen om GVP gecertificeerd te kunnen worden; in een annex wordt ook het reglement voor certificering uiteen gezet.

De Gids is zodanig opgemaakt dat ze gemakkelijk geïncorporeerd kan worden in een eventuele Europese Gids, of in een ISO standaard.

Vooraf

De Gids voor Goede Veterinaire Praktijken kadert in de stal-tot-tafel-programma's die bestaan binnen de gehele voedselproductieketen.

Het doel van de GVP Gids is het beroep in staat te stellen het algemeen publiek en de partners in de keten aan te tonen dat er wordt gewerkt volgens vaste kwaliteitsnormen. Zo kan ten alle tijde gegarandeerd worden dat er een kwalitatief hoogstaande veterinaire dienst wordt geleverd, dat het beroep een betrouwbare partner is voor de bedrijven in de voedingsindustrie en de overheid, en dat geneesmiddelen gebruikt worden op een veilige, professionele en verantwoorde wijze.

Het systeem is vrijwillig en praktijken, dierenartsen, associaties en bedrijven die deze Gids wensen te implementeren, kunnen aan hun klanten, de overheid en het publiek bewijzen dat hun veterinaire kwaliteitssysteem gecertificeerd is t.o.v. deze Gids.

De GVP Gids behelst de vereisten voor autocontrole middels een kwaliteitsbeheerssysteem binnen het veterinaire beroep. De implementatie van de Gids zal de dierenarts assisteren bij het garanderen dat alle vereisten die hij opgelegd krijgt, uitgevoerd worden.

0. ALGEMEEN

0.1. TOEPASSINGSGBIED

De activiteiten die onder deze Gids vallen, zijn het beoefenen van de diergeneeskunde in al haar facetten die met voedselveiligheid, volksgezondheid, dierengezondheid en/of dierenwelzijn in aanraking komen. De Gids voor Goede Veterinaire Praktijken specificceert de vereisten van het kwaliteitssysteem voor dierenartsen.

De GVP Gids kan toegepast worden op alle dierenartsen en hun eventuele medewerkers, alhoewel niet alle clausules en bijlagen toepasbaar zullen zijn op alle dierenartsen.

0.2. VERWACHT GEBRUIK

De verwachte gebruikers van deze Gids zijn de dierenartsen, in alle facetten van het diergeneeskundig beroep waar voedselveiligheid, volksgezondheid, dierengezondheid en/of dierenwelzijn aan bod komen.

Daarnaast moeten ook de eventuele medewerkers binnen een diergeneeskundige organisatie welke ook met de bovenvermelde onderwerpen in aanraking komen, ten allen tijde de op hen van toepassing zijnde vereisten kennen en respecteren.

De doelstellingen van de Gids zijn:

- Het beschermen van de dierengezondheid, het dierenwelzijn en de volksgezondheid in de stadia waarbij dierenartsen en hun eventuele medewerkers betrokken zijn.

- De tevredenheid van de klant nastreven door het leveren van kwaliteitsproducten en -diensten en door het voorkomen van non-conformiteiten.
- Bewijzen aan het publiek, de bevoegde overheid en de partners in de agrovoedingsketen dat het diergeneeskundig beroep een betrouwbare partner is in alle sectoren van de samenleving waar het zijn diensten levert.

Hoe deze Gids te gebruiken?

- deze Gids vermeldt de vereisten die algemeen van toepassing zijn om het GVP-statuut te kunnen bekomen
- in het eerste deel (de hoofdstukken) staan de algemene GVP-vereisten
- deze komen enerzijds uit de relevante wetgeving en de deontologische Code van de Orde der Dierenartsen en anderzijds werden specifieke “GVP-vereisten” opgenomen die voortspuiten uit de ISO 9000 en 22000 standaarden, de [HACCP-methodologie](#) (volgens de Codex Alimentarius HACCP-commissie), de [Code voor GVP van de FVE](#) (Federation of Veterinarians of Europe), de [GlobalGAP standard](#)
- een diergeneeskundige organisatie die zich wil laten certificeren volgens deze Gids voor GVP, moet alle relevante vereisten die op haar van toepassing zijn, implementeren
- dit behelst in eerste instantie het uitwerken van een kwaliteitshandboek waarin alle vereiste gedocumenteerde procedures zijn opgenomen
 - ✓ hiervoor is een voorbeeldhandboek beschikbaar; dit geldt echter enkel ter illustratie en kan in geen geval als zodanig worden gebruikt voor de toepassing van een autocontrolesysteem; het dient eerst aan de eigen situatie te worden aangepast
- deze dienen dan ook aantoonbaar geïmplementeerd te worden, het welk wordt geverifieerd middels externe audits
- in een tweede deel worden modules uitgewerkt per tak van de diergeneeskunde

- deze dienen enkel te worden ingevoerd door DAP die deze diensten aanbieden
- om de module te behalen dient er aan de algemene vereisten voldaan te zijn
- ze worden eveneens geverifieerd met externe audits
- de regels voor de certificatie volgens deze Gids staan beschreven in het Reglement voor GVP-certificatie

0.3. VERSPREIDING VAN DE GIDS

De meest up-to-date goedgekeurde en gevalideerde versie van deze Gids is steeds vrij te raadplegen, te downloaden en af te drukken via de website www.gvp-bpv.be.

Papieren versies zijn op aanvraag te bekomen door ieder die er om vraagt, al dan niet tegen betaling. Deze documenten worden echter niet automatisch up-to-date gebracht.

Gecertificeerde dierenartsen(organisaties) worden steeds verwittigd van nieuwe versies.

1. INLEIDING

Dierenartsen spelen een belangrijke rol in de vrijwaring van dierenwelzijn, dierengezondheid, volksgezondheid zowel als het milieu en bieden een breed gamma aan diensten aan.

Deze Gids voor Goede Veterinaire Praktijken is een standaard die de veterinaire ethiek en deontologie uiteenzet tezamen met de vereisten van toepassing op een diergeneeskundige organisatie wanneer deze laatste:

1. zijn mogelijkheden wil verbeteren om diensten te verlenen die in samenspraak zijn met:

- ✓ de van kracht zijnde wetgeving,
- ✓ de van kracht zijnde deontologische Code,
- ✓ de vereisten van de klant,
- ✓ de ethische principes van toepassing op de verleende diensten en/of de dieren in haar zorg.

2. zijn mogelijkheden moet aantonen om diensten te leveren die continu voldoen aan de eisen van de klanten en voldoen aan de vigerende wetgeving.

Het implementeren van deze Gids gebeurt daarom steeds op vrijwillige basis.

De vereisten van deze standaard zijn zodanig opgesteld dat ze kunnen toegepast worden op elke diergeneeskundige organisatie, wat ook zijn grootte of activiteitsgebied mogen zijn.

2. EISEN VOOR DIERENARTSENORGANISATIES

2.1. ETHIEK EN DEONTOLOGIE

	ETHIEK EN DEONTOLOGIE
	ALGEMEEN
	ERKENNINGEN EN REGISTRATIES
KO	De praktijk beschikt over een ondernemingsnummer en vestigingseenheidsnummer voor elke vestiging
KO	Alle dierenartsen van de praktijk zijn ingeschreven bij de Orde der Dierenartsen
KO	Waar nodig zijn de dierenartsen van de praktijk erkend door de bevoegde overheid, voor de diensten die ze aanbieden.
KO	De praktijk die over een voorraad geneesmiddelen wenst te beschikken, beschikt over een depotnummer
Basis	Praktijken die (aanvullende) diervoeders verkopen, hebben hiervoor de nodige registratie uitgevoerd bij en/of toelating en/of erkenning bekomen van het FAVV
Basis	Praktijken met radiologietoestellen zijn aangemeld bij het FANC
	VERZEKERINGEN
Basis	De praktijk heeft voor elke dierenarts een beroepsaansprakelijkheidsverzekering afgesloten
	CONTRACTEN BINNEN DE PRAKTIJK
KO	Samenwerkings- en associatiecontracten zijn goedgekeurd door de Orde der dierenartsen
	DIERENARTSEN EN DIEREN
Basis	Dierenartsen zullen er naar streven om het welzijn en de gezondheid van de dieren onder hun zorgen te verzekeren, in welke sector van het beroep ze ook werkzaam zijn

	DIERENWELZIJN
Basis	Dierenartsen zullen steeds de vijf vrijheden voor het beoordelen van dierenwelzijn in beschouwing nemen
Basis	Wanneer inbreuken op de dierenwelzijnswetgeving worden vastgesteld zullen dierenartsen deze onmiddellijk melden aan de verantwoordelijke voor het (de) dier(en) en alles doen wat in hun mogelijkheden ligt om het vastgestelde probleem op te lossen.
Hoger	Bij klanten met overeenkomst wettelijke bedrijfsbegeleiding wordt hier melding van gemaakt op de bezoekrapporten
Best practice	Wanneer problemen blijven aanslepen, wordt steeds melding gedaan aan de bevoegde overheden.
Basis	Dierenartsen zullen alle dieren in hun zorg met respect behandelen.
Basis	Dierenartsenpraktijken zorgen voor een systeem dat een bereikbaarheid en beschikbaarheid in noodgevallen van 24 op 24 uur garandeert. Noodgevallen zijn: onmiddellijke eerste hulp en verlichting van pijn in alle omstandigheden. Een dierenarts kan beslissen dat een niet-noodgeval kan uitgesteld worden tot normale werkuren. Indien de dierenarts zelf niet aanwezig of bereikbaar is, moet er een systeem bestaan waarbij de klant doorverwezen wordt naar een andere dierenarts.
Basis	Wanneer een aanvraag wordt ontvangen voor een consultatie buiten de competentie van de organisatie, moet deze de zaak zonder probleem willen en kunnen doorsturen aan een andere organisatie.
Basis	De dierenarts mag het dier niet laten lijden door het uitvoeren van onnodige verminkingen, door te grote

	voorzichtigheid, door gebrek aan aandacht of door onvoldoende bestrijding van de pijn en het lijden.
Basis	Dierenartsen moeten een duidelijke diagnose stellen, rekening houdend met de leeftijd, de ernst van de ziekte en de levenskwaliteit van het dier na behandeling, en op basis hiervan een duidelijke en realistische evaluatie maken van de mogelijkheden tot behandeling of euthanasie.
Basis	Dierenartsen zullen gevallen waarvoor ze te weinig ervaring hebben, doorverwijzen naar een andere collega. Hierbij worden alle noodzakelijke gegevens doorgegeven aan de betreffende collega.
	DIERENGEZONDHEID
Basis	Dierenartsen dragen er zorg voor om de overdracht van ziekten binnen en tussen bedrijven zoveel mogelijk te beperken.
	DIERENARTSEN EN HUN KLANTEN
Basis	Dierenartsen zullen een degelijke communicatie voeren en gepaste informatie geven.
Basis	Dierenartsen zullen de mening van hun klanten respecteren en de vertrouwelijkheid van de gegevens van hun klanten verzekeren.
Basis	Dierenartsen zullen zo snel mogelijk, volledig en beleefd reageren op klachten en kritiek.
	DIERENARTSEN EN HET VETERINAIRE BEROEP
Basis	Dierenartsen zullen het veterinaire beroep niet in diskrediet brengen.
Basis	Dierenartsen zullen zich vertrouwd maken met de relevante wetgeving en deontologische codes van toepassing op dierenartsen als individuele leden van het veterinaire beroep en deze naleven.

	<u>COLLEGIALITEIT</u>
Basis	Dierenartsen zullen met hun collega's een goede relatie nastreven, opbouwen en onderhouden
Basis	Dierenartsen zullen belangenconflicten vermijden waarbij zij persoonlijk voordeel halen uit een situatie of het uitbreiden van cliënteel, bv bij het uitvoeren van een opdracht op vraag van een derde partij of van een andere dierenarts
Basis	Dierenartsen zullen klanten er niet van weerhouden - een tweede opinie te vragen bij een collega - van dierenarts of van dierenartsenpraktijk te veranderen
	<u>BIJSCHOLING</u>
Basis	Dierenartsen zullen hun professionele kennis op peil houden en zullen hun kennis en kunnen continu verder ontwikkelen. Deze bijscholing betreft minimaal aspecten van diergezondheid, dierenwelzijn en voedselveiligheid.
Basis	Dierenartsen zullen jaarlijks per behandelde diersoort relevante bijscholing kunnen aantonen, waardoor ze hun expertise kunnen onderbouwen en up-to-date houden.
Hoger	Deze bijscholing wordt per dierenarts bewaard in een register.
Best practice	Dit register vermeldt tevens wat de dierenarts uit elke bijscholing heeft opgestoken en hoe dit hem/haar zal bijstaan in het uitvoeren van zijn/haar taken
	<u>PUBLICITEIT</u>
Basis	Publiciteit mag niet in strijd zijn met de wet- en regelgeving, de waarheid en met de waardigheid van het beroep. Ze moet feitelijk, controleerbaar, begrijpelijk en niet misleidend zijn. Ze mag ook geen afbreuk doen aan het vertrouwen dat in het beroep of in collega's wordt gesteld. Er mogen ook geen aanduidingen of vermeldingen gebruikt worden die

	ten onrechte de indruk wekken dat er sprake is van een diergeneeskundige kwalificatie, zoals “specialisten”
	VETERINAIRE CERTIFICATIE
Basis	Dierenartsen zullen de integriteit van het veterinaire certificaat verzekeren. Daartoe worden bij certificatie de 12 principes voor certificatie zo trouw mogelijk gerespecteerd; er kan enkel van worden afgeweken waar de instructies gekregen vanuit de overheid dit noodzaken.
	DIERENARTSEN EN VOLKSGEZONDHEID
Basis	Dierenartsen zullen streven naar de beste bescherming van de volksgezondheid
Basis	Dierenartsen zullen, wanneer van toepassing, hun klanten adviseren rond maatregelen om de risico's tot blootstelling aan zoönotische agentia, food borne pathogenen, residuen, contaminanten (biologische en chemische agentia) en antimicrobiële resistentie
	DIERENARTSEN EN DE OVERHEDEN
Basis	Dierenartsen zullen een goede relatie met de bevoegde overheden nastreven, opbouwen en onderhouden.
Basis	Dierenartsen zullen, wanneer daarom gevraagd, de vereisten van publieke diensten die ze uitvoeren in opdracht van de bevoegde overheden, prompt uitvoeren en dit in overeenstemming met de gegeven instructies
Basis	Dierenartsen zullen de meldingsplicht respecteren bij verdenking van een aangifteplichtige ziekte.
	DIERENARTSEN EN HET MILIEU
Basis	Dierenartsen zullen trachten om milieuvervuiling te reduceren door het vermijden van het ontstaan van afval, door het

	toepassen van recyclage, door het gebruik van herbruikbare materialen, waar mogelijk en haalbaar, en door een correcte verwijdering van afval.
Hoger	Dierenartsen zullen hun klanten aansporen om diergeneeskundig en medisch afval op een veilige en correcte manier te verwijderen.
	MEDISCH AFVAL
Basis	Alle medisch, chemisch en ander gevaarlijk afval wordt verzameld, gesorteerd, opgeslagen en verwijderd volgens de wettelijke normen.
Basis	Deze worden opgeslagen in een lokaal, gescheiden van de leefruimtes en niet toegankelijk voor onbevoegden. Dit lokaal is opgenomen in het schoonmaak- en desinfectieprogramma . Op de deur is vermeld: "MEDISCH AFVAL - GEEN TOEGANG".
Basis	Ophaalbonnen en andere documenten door de ophaler en/of verwerker bezorgd, worden bewaard als bewijslast van een correcte afhandeling.
	KETENBEWAKING
Basis	Dierenartsen zullen bij hun klanten die deelnemen aan lastenboeken, de eisen daarvan kennen en respecteren en waar nodig hun klanten begeleiden in het voldoen aan de eisen van het lastenboek.
	<i>De eisen van de Belgische lastenboeken zijn te vinden via:</i>
<i>Pluimvee</i>	www.belplume.be
<i>Melkvee</i>	www.ikm.be
<i>Vleesvee</i>	www.meritus.be
<i>Kalveren</i>	www.bcv.be

<i>Varkens</i>	www.certus.be
<i>Biologische teelt</i>	EU Commissie www.bioforum.be

2.2. KWALITEITSBEHEERSSYSTEEM

	KWALITEITSBEHEERSSYSTEEM
Basis	De dierenartsenpraktijk moet continu de verbetering van de werking nastreven door gebruikmaking van het kwaliteitsbeleid, de kwaliteitsdoelstellingen, auditresultaten, analyse van gegevens, corrigerende en preventieve maatregelen en de directiebeoordeling.
	BELEID EN DOELSTELLINGEN
Hoger	De dierenartsenpraktijk stelt een beleidsverklaring op waaruit blijkt dat de praktijk alles in het werk stelt om te voldoen aan wettelijke eisen, de verwachtingen van klanten, overheid, beroep en bevolking en dat de praktijk streeft naar een gepaste medewerking in het veilig stellen van dierenwelzijn, diergezondheid en volksgezondheid.
Hoger	De dierenartsenpraktijk stelt zich jaarlijks enkele doelstellingen.
Hoger	Deze doelstellingen worden jaarlijks beoordeeld.
	KWALITEITSHANDBOEK
Basis	De dierenartsenpraktijk moet een kwaliteitshandboek opzetten en bijhouden, waarin is opgenomen: a) het onderwerp en toepassingsgebied van het kwaliteitsbeheerssysteem b) de beleidsverklaring en doelstellingen c) de procedures, of een verwijzing ernaar d) een beschrijving van de interacties tussen de processen van het kwaliteitsmanagementsysteem.
	BEHEER VAN DOCUMENTEN EN REGISTRATIES
Basis	Elk onbedoeld gebruik van verouderde documenten moet voorkomen worden. Indien dergelijke documenten worden

	bewaard, moeten ze op een formele manier worden geïdentificeerd.
Basis	Voor registraties (ingevulde formulieren, dagboeken, ...) moet de methode van opslaan/archiveren zijn vastgelegd en de periode van archiveren. Deze bewaartermijn mag niet korter zijn dan wat door de wet- en regelgeving is vastgelegd.
Basis	Registraties die elektronisch worden opgeslagen moeten beveiligd zijn tegen inzage door onbevoegde personen en beschermd tegen blijvend verlies van data (back-up, antivirus). Dit geldt zowel voor de door dit handboek vereiste registraties als voor informatie over klanten en patiënten en personeelsgegevens.
	LEVERANCIERS
Hoger	De producten en de leveranciers dienen te worden geselecteerd op basis van vooraf gedefinieerde kwaliteitscriteria.
Hoger	Deze criteria staan vermeld in een procedure alsook hoe de criteria zelf eventueel kunnen worden herzien.
Hoger	De leveranciers worden beoordeeld op hun capaciteiten en hiervan wordt verslag gemaakt en bewaard per leverancier.
Hoger	Een procedure vermeldt op welke wijze nieuwe leveranciers en/of nieuwe producten worden toegelaten. Deze procedure wordt aantoonbaar gerespecteerd.
	INTERNE AUDITS
Hoger	De dierenartsenpraktijk moet met geplande tussenpozen interne audits uitvoeren om vast te stellen of het kwaliteitsmanagementsysteem: a) overeenkomt met de eisen aan het kwaliteitsbeheerssysteem vastgesteld door de organisatie; en b) doeltreffend is geïmplementeerd en onderhouden.

	ANALYSE VAN GEGEVENS
Basis	Klachten van klanten en aan leveranciers, alsook interne klachten moeten verzameld en geanalyseerd worden.
Basis	Gegevens m.b.t. niet-conforme diensten en producten worden verzameld en geanalyseerd.
Hoger	Er worden kwaliteitsvergaderingen gepland en uitgevoerd om de werking van de praktijk te onderzoeken en verbeteren.
Basis	Correctieve acties m.b.t. non-conformiteiten dienen te worden gedefinieerd, geïmplementeerd, geregistreerd en heronderzocht op voorziene tijdsintervallen.
Hoger	Preventieve acties m.b.t. mogelijke non-conformiteiten dienen te worden gedefinieerd, geïmplementeerd, geregistreerd en heronderzocht op voorziene tijdsintervallen.
Hoger	Jaarlijks zal er een beoordeling van het kwaliteitsbeheerssysteem gehouden worden. Bij deze beoordeling zullen mogelijkheden tot verbetering nagegaan worden op basis van de resultaten van het voorbije jaar.

2.3. PRAKTIJKGEBOUW EN MATERIALEN

	Gebouwen en hun omgeving
Basis	De gebouwen en hun omgeving dienen aangepast te zijn aan de noden en activiteiten van de organisatie en in overeenstemming zijn met van toepassing zijnde wettelijke vereisten.
Basis	Er is een plan van de gebouwen en hun omgeving, met hun gebruik dient aanwezig.
Basis	De veiligheid en het onderhoud van de gebouwen en hun omgeving dient te worden verzekerd.
Basis	Reiniging en/of desinfectie van de gebouwen en hun omgeving is gepland en gedocumenteerd en is in overeenstemming met de regels voor goede hygiëne.
	De dierenartsenpraktijk - Algemene vereisten:
Basis	De praktijk beschikt over een lokaal om klanten of vertegenwoordigers te ontvangen. Deze kamer zal het beroep waardig zijn. Dezelfde kamer kan gebruikt worden als kantoorruimte, maar alle maatregelen moeten genomen worden om de vertrouwelijkheid van de gegevens van het cliënteel te beschermen.
	<i>Indien dieren op de praktijk op consult gebracht worden, zullen de volgende lokalen aanwezig zijn:</i>
Basis	Een consultatie- en een behandelingskamer, met al het nodige materiaal relevant voor het type van aangeboden veterinaire dienst. Er zullen gedocumenteerde procedures geïmplementeerd worden om te verzekeren dat al het materiaal dat steriel moet zijn, steriel is voor gebruik.
Basis	Een wachtkamer voor de klanten met voldoende zitplaatsen. Er moet een toilet beschikbaar zijn voor de klanten.

Basis	Een operatiekamer. Dit kan de behandelingskamer zijn, maar dan moet er een aparte consultatiekamer zijn. Het nodige materiaal relevant voor de aangeboden operaties is aanwezig en is steriel.
	Materialen (verplaatsbaar en niet-verplaatsbaar)
Basis	De dierenarts zorgt ervoor dat de nodige apparatuur en materiaal beschikbaar is en in goede staat blijft om de continuïteit en de kwaliteit van de zorg te waarborgen.
Basis	Materialen moeten geschikt zijn voor de noden en activiteiten van de organisatie en in overeenstemming met van toepassing zijnde wettelijke vereisten.
Hoger	<p>Er is een lijst aanwezig van alle apparaten die belangrijk zijn voor de uitoefening van de praktijk. Het gaat hier vooral om toestellen voor sterilisatie, koeling, narcose, enz. Daarop worden alle te kalibreren toestellen (vooral thermometers) vermeld.</p> <p>Op deze lijst zijn volgende gegevens vermeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Omschrijving van het apparaat (eventueel met bijbehorende software)</i> - <i>Jaar van aankoop of installatie</i> - <i>Naam van de fabrikant, typeaanduiding en het serienummer of een andere unieke identificatie</i> - <i>Een aanduiding of het toestel moet onderhouden en/of gekalibreerd worden.</i>
Hoger	Het onderhoud en de kalibratie van de materialen dient gepland en gedocumenteerd te worden.

2.4. PRAKTIJKWAGENS

	DE PRAKTIJKWAGEN(S)
Basis	De dierenarts zorgt ervoor dat de auto die voor uitoefening van de praktijk wordt gebruikt voorzien is van de volgende items:
Basis	– een autokoelkast of koelbox voor het vervoer van te koelen diergeneesmiddelen. De dierenarts moet een systeem voorzien dat de temperatuur van zijn medicatie garandeert.
Basis	* er is voorzien in een koelbox
Hoger	* er is een koelsysteem aangesloten op de sigarenaansteker van de wagen
Best practice	* er is voorzien in een volwaardige koelkast aangesloten op de batterij
Basis	– er is een min/max thermometer aanwezig in de wagen (bij de geneesmiddelen) en in de koelkast/koelbox
Basis	– container(s) voor medisch afval
Basis	– containers voor afvalmateriaal
Basis	– voldoende propere werkkledij (om te kunnen wisselen van kledij met een frequentie afhankelijk van de kans op kruisbesmetting van de ene klant naar de andere)
Basis	– desinfectiemogelijkheid van schoeisel
Basis	– Alle documenten die nodig zijn voor een correcte uitvoering van de praktijk (toedienings- of verschaffingsdocumenten, vignetten, voorschriften, ...).
Basis	De dierenarts zorgt ervoor dat alle materiaal dat erin bewaard wordt in goede staat is, proper en hygiënisch is.

Basis	De wagen moet regelmatig worden gereinigd met een frequentie die afhankelijk is van de kans op kruisbesmetting van de ene klant naar de andere.
Basis	Er is ontsmettingsmiddel aanwezig in de wagen om waar nodig de wagen te kunnen ontsmetten vooraleer een bedrijf weer te verlaten.

2.5. VETERINAIRE PRAKTIJKVOERING

	VETERINAIRE PRAKTIJKVOERING
	ADMINISTRATIE
	<i>Dagboek of agendasysteem</i>
Basis	Er is een dagboek of een agendasysteem (op papier of elektronisch), waarin alle bezoeken en afspraken geregistreerd staan.
	<i>Dossiers</i>
Basis	<p>Voor elk bedrijf waarmee een overeenkomst voor diergeneeskundige bedrijfsbegeleiding werd afgesloten, is een dossier aanwezig waarin vermeld wordt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Naam, adres, verantwoordelijke voor de dieren • Aantal dierplaatsen + specificatie van species • Officieel beslagnummer en gerelateerde nummers • Aantal stallen + plan • Gezondheidsstatus en alle antecedenten • Resultaten van labo-onderzoeken • Slachthuisbevindingen, als die voorhanden zijn • Voedergegevens • Desgevallend verslagen van andere dienstverleners (KI, embryotransplantatie, ...) • Desgevallend een kopie van de overeenkomst voor diergeneeskundige bedrijfsbegeleiding • Protocollen aangaande deze contracten • Bevindingen van bezoeken aangaande deze contracten
Hoger	Dergelijke dossiers worden voor alle klanten bijgehouden.

Basis	<p>Voor alle klanten zal daarnaast het volgende worden bijgehouden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een kopie van de overeenkomst voor de epidemiologische bewaking • Verslagen van routinebezoeken • Verslagen van bezoeken aangevraagd door de verantwoordelijke • Register van toegediende, verschaft en voorgeschreven geneesmiddelen en voorgeschreven gemedicineerde diervoeders
Hoger	Deze informatie wordt elektronisch bijgehouden in een database.
Best practice	Er wordt in elke praktijkwagen gebruik gemaakt van laptops die steeds up to date zijn, zodat alle informatie betreffende het veebedrijf steeds ter plaatse beschikbaar is voor de dierenarts.
HYGIENE TIJDENS DE OPDRACHT	
Basis	Tijdens de uitoefening van zijn opdracht houdt de dierenarts zich aan de elementaire regels van hygiëne. Binnen de bedrijven die hij bezoekt heeft hij ook een voorbeeldfunctie. Hij houdt zich dus strikt aan de hygiëneregels van het bedrijf waar hij de opdracht uitvoert, zowel deze door het bedrijf als door de wet- en regelgeving opgelegd.
NAZORG	
Basis	<p>De dierenarts maakt na de behandeling afspraken met de klanten over eventuele nazorg. Dit kan volgende aspecten inhouden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - controle op naleving van de instructies door de klant - extra bedrijfsbezoek of consultatie - telefonisch contact over de evolutie van de behandeling en van het ziektebeeld - indien nodig, meldingsplicht aan de overheid.

	CHIRURGISCHE INGREPEN
Basis	Er moeten voldoende instrumenten aanwezig zijn om de diergeneeskunde en de aangeboden diensten en operaties te kunnen uitoefenen volgens de moderne wijze van goede veterinaire praktijkvoering.
Basis	Alle instrumenten worden goed onderhouden en moeten steeds hygiënisch zijn.
Basis	Diergeneeskundige organisaties zullen verzekeren dat alle chirurgisch materiaal minstens gedesinfecteerd is voor gebruik.
Basis	Na elk gebruik wordt het materiaal grondig gereinigd en gedesinfecteerd. Het wordt regelmatig gesteriliseerd (frekwentie sterilisatie dient aangepast te zijn aan de frekwentie van het gebruik van de OP-set; 5 maal gebruiken met enkel desinfectie tussenin is maximum)
Hoger	Alle materiaal is steeds gesteriliseerd voor gebruik.
Best practic e	De steriliteit van materialen wordt aangetoond d.m.v. indicatorstrips.

2.6. GENEESMIDDELENDEPOT

	ERKENNING
KO	Het houden van een depot wordt betekend per aangetekend schrijven aan het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten, hetwelk een nummer toekent.
KO	In het geval dat meerdere samenwerkende dierenartsen zich bevoorraden uit eenzelfde depot, houdt de dierenarts-depouthouder een lijst bij van elke dierenarts die zich bevoorraadt uit dit depot met vermelding van volgende gegevens: naam, voornaam, domicilie-adres en inschrijvingsnummer bij de Orde der Dierenartsen.
Basis	De dierenarts-depouthouder meldt elke wijziging betreffende het houden van het depot, per aangetekend schrijven en binnen vijftien werkdagen aan het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten.
Basis	<p>Wanneer de dierenarts de activiteiten van zijn depot definitief stopzet, moet hij binnen de 15 werkdagen te rekenen vanaf deze stopzetting, het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten, hierover schriftelijk verwittigen.</p> <p>In geval van overlijden van een dierenarts depouthouder, wordt deze termijn verlengd tot 60 dagen te rekenen vanaf het overlijden en rust de verplichting voor deze verwittiging op de erfgenamen.</p>
	VOORRAADBEHEER

Hoger	Een lijst van de geneesmiddelen en benodigdheden die permanent in voorraad dienen te zijn, is opgemaakt en aanwezig.
Hoger	Het voorraadbeheer maakt gebruik van alarmniveaus waardoor het vereiste minimum van een product steeds aanwezig is.
Hoger	De houdbaarheidsdata, data van gebruik/eerste aanpakken en de fysieke conditie van de geneesmiddelen worden regelmatig gecontroleerd.
Hoger	Hiervan wordt verslag opgemaakt en bewaard voor 2 jaar.
	BESTELLEN VAN GENEESMIDDELEN
KO	De dierenarts-depohouder verwerft geneesmiddelen uitsluitend bij hetzij groothandelaars-verdelers in geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik, hetzij bij apothekers in een voor het publiek opengestelde apotheek. Verdovende middelen en psychotrope stoffen worden enkel verkregen via een bestelling bij een voor het publiek opengestelde apotheek.
Basis	Elke verschaffing van geneesmiddelen, hetzij tegen betaling, hetzij kosteloos, vanuit een depot naar een ander depot is verboden. Alle afwijkingen hierop werden door het FAGG aantoonbaar toegestaan (vb in geval van overlijden van een dierenarts depohouder, bij samen gaan van 2 DAP).
KO	Alle geneesmiddelen die zich in het depot van de dierenarts bevinden, moeten verantwoord worden door een bestelbon (op papier of digitaal).
Basis	De dierenarts-depohouder bewaart de bestelbonnen, gedurende 10 jaar te rekenen vanaf de datum van hun uitvoering.

	ONTVANGEN VAN GENEESMIDDELEN
Basis	De dierenarts-depouhouder is verantwoordelijk voor de conformiteit en de kwaliteit van de geneesmiddelen die hij verschaft of toedient.
Basis	Inkomende geneesmiddelen worden gecontroleerd op schade van de verpakking, of de geleverde hoeveelheid overeenstemt met de bestelde hoeveelheid, de vervaldatum.
Basis	De identificatie van de diergeneeskundige organisatie wordt aangebracht op de primaire verpakking.
Basis	Er is een gedocumenteerde procedure om afwijkende producten te retourneren aan de apotheker. Wanneer een product wordt teruggezonden, zal dat samen met de reden vermeld staan (vb in een register, of op de bestelbon).
	OPSLAG IN HET DEPOT
Basis	Alle geneesmiddelen worden opgeslagen in het depot, volgens de vereisten van de fabrikant en/of de registratiehouder.
Basis	Het depot is een gesloten ruimte.
Basis	De depotruimte zal zodanig zijn dat ze eenvoudig kan schoongemaakt worden, en ze zal steeds netjes en ordelijk zijn. Ze zal op elk ogenblik vrij zijn van ongedierte (knaagdieren, kruipende en vliegende insecten) en stof.
Hoger	Er vinden periodieke controles plaats op reinheid en ongediertevrij zijn (knaagdieren, kruipende en vliegende insecten) van het depot. Hiervan wordt verslag opgemaakt en bewaard gedurende 2 jaar.
Basis	Er is een min/max-thermometer aanwezig in alle onderdelen van het geneesmiddelendepot.
Basis	Op vastgelegde tijdsintervallen wordt deze temperatuur beoordeeld.

Hoger	Hiervan wordt verslag opgemaakt en bewaard voor een periode van 2 jaar.
Best practice	De opvolging van de temperatuur wordt gerealiseerd met een automatische registrerende thermometer met alarmen. De data worden regelmatig beoordeeld.
Basis	Alle geneesmiddelen bevinden zich in hun primaire verpakking (m.a.w. er wordt niet gefractioneerd).
Basis	Alle geneesmiddelen zijn zo opgeslagen dat ze andere producten of materialen niet kunnen verontreinigen en omgekeerd.
Basis	Er worden adequate maatregelen genomen om vermorsing, beschadiging en diefstal te voorkomen.
Basis	Er zijn gedocumenteerde procedures om te verzekeren dat vervallen producten verwijderd worden uit het depot en dat ze op correcte wijze als afval behandeld worden.
Basis	Narcotica worden achter slot bewaard en beheerd in een apart register. (NOOT: wanneer gewerkt wordt met software waarmee in het register per product kan worden opgezocht, voldoet dit aan deze bepaling).
Hoger	Ook sedativa, anaesthetica en euthanasiemiddelen worden achter slot bewaard en beheerd middels een apart register. (NOOT: wanneer gewerkt wordt met software waarmee in het register per product kan worden opgezocht, voldoet dit aan deze bepaling).
	OPSLAG IN DE VERLENGDEN VAN HET DEPOT (SPREEKKAMERS, WAGENS, ...)
Basis	De voorraad zal zo klein mogelijk worden gehouden, aangepast aan de grootte en omzet van de praktijk.
Basis	Alle geneesmiddelen worden bewaard zoals gestipuleerd door de producent en/of de registratiehouder.

Hoger	Bij multi-dose verpakkingen wordt de datum van eerste opening of de aanprikdatum genoteerd op de primaire verpakking.
Hoger	Aangeprikte flacons of verpakkingen waarvan het zegel verbroken werd, worden maximum gedurende twee maanden gebruikt, tenzij de producent en/of de registratiehouder andere bepalingen stipuleert op de bijsluiter of de verpakking.
Hoger?	Gedocumenteerde procedures verzekeren dat vervallen producten en producten die langer dan 2 maanden aangeprikt of geopend zijn, verwijderd worden en op correcte wijze als afval behandeld worden.
Basis	Er worden adequate maatregelen genomen om vermorsing, beschadiging en diefstal van geneesmiddelen te voorkomen.
	REGISTERS
KO	De dierenarts-depohouder houdt een register bij waarin hij dagelijks, leesbaar, juist en volledig voor ieder verwerven van geneesmiddelen, de volgende inlichtingen inschrijft of laat inschrijven: 1° de datum; 2° de nauwkeurige identificatie van het geneesmiddel; 3° het lotnummer van de fabricatie; 4° de ontvangen hoeveelheid; 5° de naam en het adres van de leverancier
KO	Elke dierenarts houdt een register bij waarin hij dagelijks leesbaar juist en volledig voor iedere verschaffing of toediening van geneesmiddelen minstens de volgende inlichtingen inschrijft of laat inschrijven: 1° de datum; 2° de nauwkeurige identificatie van het geneesmiddel;

	<p>3° het lotnummer van de fabricatie;</p> <p>4° de verschafte of toegediende hoeveelheid;</p> <p>5° het nummer van het toedienings- en verschaffingsdocument</p>
Basis	In diergeneeskundige organisaties met meerdere dierenartsen worden de uitgaande geneesmiddelen per dierenarts geregistreerd.
Best practice	Er wordt een systeem gebruikt waarbij men elke beweging van een geneesmiddel tussen de verlengden van het depot ook registreert met deelregisters, waardoor steeds geweten is waar een gegeven product zich precies allemaal bevindt.
Hoger	De registers worden met een softwarepakket beheerd.
Basis	Ook de uit het depot verwijderde geneesmiddelen (vervallen, te lang aangeprikt, schade, slechte kwaliteit, ...) worden in het register UIT opgenomen met datum, naam, lotnummer, reden en hoeveelheid.
	VOORRAADCONTROLE
Basis	Ten minste eenmaal per jaar houdt de dierenarts dephouder een gedetailleerde controle waarbij de registers van de inkomende en uitgaande geneesmiddelen worden vergeleken met de voorraden; vastgestelde verschillen worden vermeld in een verslag. Deze gegevens worden bewaard gedurende een periode van ten minste vijf jaar.
Best practice	Deze controle wordt uitgevoerd per product op niveau van de verschillende lotnummers.

2.7. GEBRUIK VAN GENEESMIDDELEN

	ALGEMEEN
Basis	Een recent repertorium van toegelaten diergeneesmiddelen en een overzicht van de wetgeving op (dier)geneesmiddelen en van de instructies van de bevoegde autoriteiten zijn in de praktijk ter beschikking.
Basis	Er is een systeem om op de hoogte te blijven van wijzigende wachttijden.
Basis	De praktijk ontvangt de nieuwsberichten van het FAGG.
Basis	De praktijk houdt zich op de hoogte van de formularia en adviezen door het AMCRA geformuleerd.
Basis	Wanneer geneesmiddelen gebruikt worden, moet een dierenarts de ingestelde behandeling kunnen verantwoorden.
Basis	Gebruikte geneesmiddelen moeten geregistreerd zijn voor gebruik in België, vergund zijn in België of een Europese vergunning hebben, voor het doeldier en voor de behandelde aandoening en moeten gebruikt worden volgens de door de vergunninghouder aangeraden dosering.
Basis	Indien er voor een bepaalde aandoening geen geneesmiddel bestaat dat geregistreerd is in België of waarvoor een Europese vergunning bestaat, kan de dierenarts bij uitzondering en op volledige persoonlijke verantwoordelijkheid: <ol style="list-style-type: none">1. Een geneesmiddel voorschrijven waarvoor een Europese vergunning bestaat of dat in België geregistreerd is voor<ul style="list-style-type: none">- toediening aan een andere diersoort- toediening voor een andere indicatie bij dezelfde diersoort2. Indien voorgaand puntje niet van toepassing is, kan ook gekozen worden voor een

	<p>geneesmiddel dat bedoeld is voor toediening aan mensen.</p> <p>3. Indien voorgaande 2 puntjes niet van toepassing zijn, kan een geneesmiddel voorgeschreven worden dat door een “door de wetgever erkende instelling” wordt bereid. Het geneesmiddel mag - indien het wordt toegediend aan dieren voor menselijke consumptie - alleen substanties bevatten die aanwezig zijn in een geneesmiddel voor diergeneeskundig gebruik dat voor dergelijke dieren geregistreerd is. De verantwoordelijke dierenarts stelt voor dergelijke dieren een passende wachttijd vast, om te waarborgen dat de levensmiddelen van de behandelde dieren geen residu’s meer bevatten die gevaarlijk zijn voor de consument.</p>
Basis	Een geneesmiddel dat niet geregistreerd is voor de behandelde aandoening in een bepaalde diersoort, zal nooit gebruikt worden als er een ander, dat wel geregistreerd is, beschikbaar is.
Basis	Cliënten worden op de hoogte gebracht worden van het voorziene gebruik van een niet-geregistreerd geneesmiddel en er worden hen duidelijke indicaties gegeven over de mogelijke neveneffecten. Hun toestemming wordt geregistreerd.
Basis	Wanneer een geneesmiddel off-label gebruikt wordt -hetzij toegediend, verschaft of voorgeschreven- wordt een gepaste wachttijd bepaald. Deze wachttijd zal niet minder zijn dan 7 dagen voor eieren, 7 dagen voor melk, 28 dagen voor vlees van gevogelte en zoogdieren, en 500 graaddagen voor vis.
Basis	Verslagen worden bijgehouden telkens een geneesmiddel gebruikt wordt onder de “cascade-regels”, waarin de details vermeld worden van de praktijk, de practicus, het bedrijf, de

	dieren, de diagnose, de gebruikte producten, de wachttijd en de goedkeuring van de klant.
	VOORSCHRIJVEN, VERSCHAFFEN EN TOEDIENEN VAN GENEESMIDDELEN
Basis	Voorschriften en toedienings- en verschaffingsdocumenten worden precies en verstaanbaar opgemaakt in overeenstemming met de relevante wettelijke vereisten.
Basis	Geneesmiddelen mogen enkel worden toegediend, verschaft of voorgeschreven op basis van een waarschijnlijkheidsdiagnose, bekomen na een adequaat klinisch onderzoek van het dier (de dieren) of van een representatief staal van de betreffende groep dieren.
Basis	Wanneer er een klinisch onderzoek van een dier of een groep dieren wordt uitgevoerd, zal dit gebeuren volgens de algemeen aanvaarde procedure in de veterinaire wetenschap.
Basis	Dit onderzoek zal altijd het afnemen van de anamnese inhouden evenals het uitvoeren van een grondig klinisch onderzoek om tot een vermoedelijke diagnose te komen. Indien nodig zullen er stalen genomen worden voor labo-analyse.
Basis	Als er zich terugkerende problemen voordoen, of wanneer er een stijgende mortaliteit is op een bedrijf, moeten de nodige labotesten uitgevoerd worden.
Basis	Krengen voor autopsie en aanvullende labotesten zullen vergezeld gaan van de nodige documenten wanneer ze getransporteerd worden, met voldoende informatie voor het labo.
Basis	Voorschriften en toedienings- en verschaffingsdocumenten moeten zodanig worden gearchiveerd dat traceerbaarheid van producten en diensten mogelijk is.

Basis	Klanten moeten worden geïnformeerd over de risico's en mogelijke neveneffecten verbonden aan het gebruik en het toedienen van geneesmiddelen.
Basis	De door het AMCRA geformuleerde formularia worden gevolgd.
Basis	<p>Het voorschrijven, het verschaffen en het toedienen van kritisch belangrijke antibiotica, om een metafylactische en curatieve behandeling bij voedselproducerende dieren in te stellen, voldoet steeds aan volgende voorwaarden:</p> <p>1° de ziekte betreft een bacteriële aandoening;</p> <p>2° de dierenarts heeft voorafgaandelijk op het bedrijf een klinisch onderzoek bij het (de) te behandelen dier(en) uitgevoerd;</p> <p>3° ter gelegenheid van het in 2°, bedoeld bezoek heeft de dierenarts zelf passende monsters genomen bij het dier of een autopsie aangevraagd;</p> <p>4° op de genomen monsters of op basis van de autopsie wordt een onderzoek uitgevoerd ter identificatie van de bacteriestam die vermoedelijk de infectie heeft veroorzaakt;</p> <p>5° op de geïdentificeerde bacteriestam die de vermoedelijke oorzaak is van de infectie wordt een laboratorium antibioticum gevoeligheidstest uitgevoerd. Deze antibioticum gevoeligheidstest dient de gevoeligheid van de geïdentificeerde bacteriestam voor kritisch belangrijke antibiotica te vergelijken met minstens zeven andere niet kritisch belangrijke antibiotica, welke behoren tot minstens vijf verschillende klassen van antibiotica.</p> <p>Indien bij het onderzoek als bedoeld onder 4° geen reincultuur kan worden bekomen van de bacteriestam die vermoedelijk de infectie heeft veroorzaakt, of indien geen antibioticum gevoeligheidstest als bedoeld onder 5° beschikbaar</p>

	<p>is voor de geïdentificeerde bacteriestam, of indien het onmogelijk is om stalen te nemen voor de vastgestelde pathologie, dient de dierenarts de keuze voor een kritisch belangrijke antibiotica te motiveren op basis van vergelijkbare actuele wetenschappelijke gegevens inzake antibioticaresistentie van de bacteriestam die vermoedelijk de infectie veroorzaakt, die aangeven dat enkel kritisch belangrijke antibiotica werkzaam zijn. Dit motief wordt geval per geval in een schriftelijk verslag toegevoegd aan de negatieve uitslag van het laboratorium.</p> <p>De unieke referentie van het verslag wordt vermeld op het toedienings- en verschaffingsdocument.</p> <p>Wanneer deze therapie uit hoogdringendheid wordt opgestart vooraleer de analyses zijn uitgevoerd, wordt dit door de dierenarts geregistreerd en de redenen uitvoerig beschreven. Hiervan wordt ook melding gemaakt op het toedienings- en verschaffingsdocument.</p>
Basis	De in 2, 3° en 4° hierboven vermelde analyses worden gedurende 5 jaar bewaard en kunnen als verantwoording gebruikt worden voor een periode van 6 maanden.
Basis	Voorgeschreven, toegediende en verschaft geneesmiddelen worden tijdig en conform ingegeven in de databases van het FAGG, AMCRA, sectorverenigingen en/of lastenboeken.
	<i>VOORSCHRIJVEN VAN GENEESMIDDELEN</i>
	<i>NOOT: dit geldt zowel voor voorschriftplichtige als niet-voorschriftplichtige geneesmiddelen (m.a.w. er wordt STEEDS een voorschrift opgemaakt)</i>

Basis	Diergeneeskundige organisaties schrijven enkel geneesmiddelen voor op basis van een diagnose verkregen na een klinisch onderzoek, in een hoeveelheid niet meer dan nodig voor 5 dagen.
Basis	Op bedrijven waarmee een overeenkomst voor bedrijfsbegeleiding werd afgesloten, kunnen, onderworpen aan onderling overeengekomen protocollen op basis van een globale bedrijfsbeoordeling, geneesmiddelen worden voorgeschreven voor periodes langer dan 5 dagen.
Basis	Dierenartsen schrijven geen geneesmiddelen voor die niet door de veehouder zelf mogen toegediend worden.
	<i>VOORSCHRIJVEN VAN GEMEDICINEERDE DIERVOEDERS</i>
Basis	Er worden enkel gemedicineerde diervoeders voorgeschreven indien: 1°de medicatie voor de betrokken soorten volgens de regels van de diergeneeskunde verantwoord is; 2°de toediening van het gemedicineerde dierenvoeder niet strijdig is met een vroegere behandeling of een eerder gebruik en er geen contra-indicatie of ongewenste wisselwerking bestaat indien een andere behandeling gelijktijdig wordt toegepast.

Basis	<p>Het voorgeschreven gemedicineerd voeder:</p> <p>1° bevat slechts één gemedicineerd voormengsel</p> <p>In afwijking hierop mag onder rechtstreekse persoonlijke verantwoordelijkheid een gemedicineerd voeder met meerdere gemedicineerde voormengsels voorgeschreven worden op voorwaarde dat :</p> <p>a) er geen specifiek samengesteld gemedicineerd voormengsel voor de te behandelen ziekte(n) of voor de betrokken soort bestaat;</p> <p>b) er geen contra-indicaties bestaan of ongewenste wisselwerkingen tussen de verschillende gemedicineerde voormengsels kunnen optreden;</p> <p>c) een gepaste wachttijd bepaald wordt</p> <p>Deze onderbouwing wordt geregistreerd in het klantendossier.</p> <p>2° en de dierenvoeders die gewoonlijk worden gebruikt voor het voederen van de te behandelen dieren bevatten als actieve stof niet hetzelfde antibioticum of hetzelfde coccidiostaticum;</p> <p>3° wordt voorgeschreven in de hoeveelheid die nodig is om het met de behandeling beoogde doel te bereiken.</p>
Basis	<p>Het voorschrift is niet langer geldig dan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 maand indien een overeenkomst van diergeneeskundige bedrijfsbegeleiding, voor de diersoort waartoe de te behandelen dieren behoren, werd afgesloten, - 15 dagen voor alle andere .
Basis	Er worden enkel digitale voorschriften gebruikt.
Basis	De dierenarts bewaart de voorschriften gedurende vijf jaar
<i>TOEDIENEN VAN GENEESMIDDELEN</i>	

	<i>NOOT: dit geldt zowel voor voorschriftplichtige als niet-voorschriftplichtige geneesmiddelen</i>
Basis	Diergeneeskundige organisaties zullen verzekeren dat geneesmiddelen enkel toegediend worden op basis van een diagnose bekomen na een klinisch onderzoek.
Basis	Bij het toedienen van geneesmiddelen wordt overdracht van ziekten binnen en tussen bedrijven zoveel mogelijk voorkomen, vb door het gebruik van wegwerp materialen en/of het steriliseren van herbruikbare materialen tussen 2 bedrijven.
Basis	Bij elke toediening van geneesmiddelen wordt het toedienings- en verschaffingsdocument opgemaakt.
	VERSCHAFFEN VAN GENEESMIDDELEN
	<i>NOOT: dit geldt zowel voor voorschriftplichtige als niet-voorschriftplichtige geneesmiddelen</i>
Basis	Diergeneeskundige organisaties zullen verzekeren dat geneesmiddelen enkel verschaft worden op basis van een diagnose bekomen na een klinisch onderzoek en in een hoeveelheid niet meer dan nodig voor 3 weken, tenzij zoals beschreven in de volgende paragraaf.
Basis	Van bovenstaande paragraaf kan enkel afgeweken worden op bedrijven waarmee een overeenkomst voor bedrijfsbegeleiding werd afgesloten en onderworpen aan de overeengekomen protocols, die beschikbaar zijn op het bedrijf en op de praktijk. Het toegestane volume is in die gevallen evenwel beperkt tot een voorraad om een periode van 2 maanden te kunnen overbruggen. Hierbij worden de adviezen van het AMCRA m.b.t. goed gebruik antibiotica, bedrijfsgezondheid, auto-regulatie en depot gerespecteerd.
Basis	Bij elke verschaffing van geneesmiddelen wordt het toedienings- en verschaffingsdocument opgemaakt.

Basis	Wanneer de dierenarts rechtstreeks geneesmiddelen verschaft voor toediening door de verantwoordelijke aan zijn dieren, vermeldt deze dierenarts zijn identiteit en het volgnummer van het document van toediening en verschaffing op de primaire verpakking van ieder geneesmiddel.
KO	Dierenartsen verschaffen geen geneesmiddelen die niet door de veehouder zelf mogen toegediend worden.
Basis	Diergeneeskundige organisaties verschaffen enkel geneesmiddelen in hun primaire verpakking.
Basis	De bijsluiter voor het publiek of een kopie ervan zal steeds samen met de geneesmiddelen afgegeven worden.
	FARMACOVIGILANTIE
Basis	<p>Bijwerkingen worden gerapporteerd zelfs als een relatie met het gebruikte middel slechts vermoed wordt. Met name gaat het om de volgende reacties:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een bijwerking met sterfte tot gevolg - een bijwerking die leidt tot significante, aanhoudende of blijvende verschijnselen - een onverwachte bijwerking welke niet vermeld staat op het etiket of bijsluiter - een schadelijke reactie bij de mens - een bijwerking welke voorkomt na gebruik, niet in overeenstemming met de bepalingen van de bijsluiter - gebrek aan te verwachten doeltreffendheid, welke mogelijk een aanwijzing is voor de ontwikkeling van resistentie - een probleem gerelateerd aan wachttijden, mogelijk resulterend in onveilige residuen - mogelijke problemen met het milieu - een bekende bijwerking, vermeld op de bijsluiter, welke als ernstig kan worden beschouwd of zich vaker of ernstiger dan

	<p>in het verleden voordoet.</p> <p>Wanneer de vermoedelijke bijwerking ernstig is, in het bijzonder wanneer een dier is gestorven, wordt het voorval direct gemeld. Er worden zoveel mogelijk relevante gegevens te verstrekt zoals laboratorium uitslagen, sectieverslagen, foto's en eventuele differentieel diagnoses.</p>
Basis	<p>De melding wordt gedaan op een EU-meldingsformulier voor dierenartsen en beroepsbeoefenaars in de dierengezondheidszorg. Het is belangrijk dat de formulieren zo volledig mogelijk worden ingevuld, eventueel in bijlage vergezeld van laboratoriumuitslagen, autopsieverslagen, foto's en andere relevante data.</p> <p>De formulieren zijn verkrijgbaar via het Belgisch Centrum voor Geneesmiddelenbewaking van geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik (BCGV) (per post, fax of e-mail), maar kunnen ook gedownload worden van de website van het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten : www.fagg.be.</p> <p>Tevens kunnen houders van een VHB formulieren voor het melden van bijwerkingen verschaffen.</p> <p>Ingevulde formulieren kunnen rechtstreeks naar het BCGV of naar de verantwoordelijke houder van de VHB van het relevante diergeneesmiddel gestuurd worden.</p>

2.8. EPIDEMIOLOGISCH TOEZICHT

	EPIDEMIOLOGISCH TOEZICHT
Basis	Er wordt een jaarlijkse planning opgemaakt waarin alle te brengen bezoeken staan in verband met dierengezondheidscontroles.
Basis	Alle wettelijke vereisten en richtlijnen van de bevoegde overheid aangaande controles van de dierengezondheid zijn bekend.
Basis	Een overeenkomst is afgesloten met alle bedrijven waar (één van) de dierenarts(en) is aangewezen als bedrijfsdierenarts belast met de dierengezondheidscontroles. Op deze overeenkomsten zal ook een plaatsvervanger worden aangeduid.
Basis	Deze overeenkomst bestaat uit vier kopieën, één voor elke partij en een kopie gestuurd door de diergeneeskundige organisatie aan het PCE-hoofd van het FAVV en de Orde der Dierenartsen. De praktijk-kopie wordt bijgehouden in het dossier van het bedrijf in het praktijkkantoor.
Basis	Per doeldier is een lijst aanwezig met alle bedrijven waarvoor de dierenarts(en) verantwoordelijk is/zijn aangaande de dierengezondheidscontroles.
Basis	Er zijn maximaal 100 contracten en 100 contracten als plaatsvervangend dierenarts per diersoort per dierenarts afgesloten.
KO	Alle officiële taken worden uitgevoerd conform de richtlijnen/instructies ontvangen van de bevoegde overheid of vereist in de wetgeving aangaande dierengezondheidscontroles.
KO	Alle documenten en certificaten resulterend uit de dierengezondheidscontroles voldoen aan de vereisten m.b.t. de veterinaire certificatie.

	STOPZETTING CONTRACTEN
Basis	De erkende dierenarts aangeduid als bedrijfsdierenarts moet een einde maken aan de overeenkomst zodra hij een strafmaatregel ondergaat die hem voor langer dan drie maanden onbeschikbaar maakt.

2.9. BEDRIJFSBEGELEIDING

	BEDRIJFSBEGELEIDING
Basis	Er wordt een jaarlijkse planning opgemaakt waarin alle te brengen bezoeken staan in verband met bedrijfsbegeleiding en dierengezondheidscontroles.
Basis	Alle wettelijke vereisten en richtlijnen van de autoriteiten aangaande bedrijfsbegeleiding zijn aanwezig.
Basis	Een overeenkomst is afgesloten met alle bedrijven waar (één van) de dierenarts(en) is aangewezen als bedrijfsdierenarts belast met de diergeneeskundige bedrijfsbegeleiding. Op deze overeenkomsten zal ook een plaatsvervanger worden aangeduid.
Basis	Er zijn niet meer dan 100 overeenkomsten, per dierenarts. (100 als titularis en 100 als plaatsvervanger).
Basis	Alle overeenkomsten met bedrijven worden voorgelegd aan de Orde der Dierenartsen en het PCE-hoofd van het FAVV.
Basis	Alle bedrijven waarmee een overeenkomst voor diergeneeskundige bedrijfsbegeleiding werd afgesloten, worden zesmaal per jaar bezocht met een maximale periode van twee maanden tussen twee bezoeken.
Basis	Alle bedrijven waarmee een overeenkomst voor diergeneeskundige bedrijfsbegeleiding werd afgesloten, met meer dan 6 productierondes per jaar, worden elke productieronde bezocht.
Basis	Alle bedrijven waarmee een overeenkomst voor diergeneeskundige bedrijfsbegeleiding werd afgesloten, worden elke vier maanden bezocht (om de twee bezoeken) voor een globale evaluatie van alle aanwezige dieren.

Hoger	Er wordt ook bij de 2-maandelijke bezoeken een globale evaluatie met rapport gemaakt.
Hoger	Registraties van deze evaluatie worden in dubbel bijgehouden voor een periode van vijf jaar.
Hoger	Deze evaluatie en de registratie ervan bevatten ook beoordelingen van de diergezondheidssatus en de dierenwelzijnsstatus.
Hoger	<p>De bedrijfsbegeleidende dierenarts verzekert dat bedrijven waarmee een overeenkomst voor diergeneeskundige bedrijfsbegeleiding werd afgesloten welke een voorraad geneesmiddelen op het bedrijf hebben:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Hun geneesmiddelen bewaren zoals vereist door de diergeneeskundige organisatie. * niet meer geneesmiddelen in voorraad hebben dan nodig voor de periode tussen 2 bezoeken. <p style="text-align: center;">Daartoe zal de diergeneeskundige organisatie een procedure overeenkomen met de bedrijven onder contract. Deze procedures zullen steeds de wettelijke vereisten respecteren.</p> <ul style="list-style-type: none"> * bij elk bezoek hun geneesmiddelenregister laten inspecteren. * Na deze inspectie het register afgetekend wordt. Als er onregelmatigheden worden opgemerkt, zullen ze opgenomen worden in het verslag. Het verslag zal voor een periode van 10 jaar bewaard worden.
Hoger	Wanneer deze onregelmatigheden niet weggewerkt worden door de veehouder wordt deze hier schriftelijk nogmaals op gewezen.
Best practice	Wanneer onregelmatigheden blijven aanhouden, worden deze aan de bevoegde overheid gerapporteerd.

KO	Alle documentatie en certificaten resulterend uit de bedrijfsbegeleiding voldoen aan de vereisten van de veterinaire certificatie.
	STOPZETTEN VAN CONTRACTEN
Basis	De dierenarts belast met de bedrijfsbegeleiding moet de overeenkomst beëindigen van zodra hij een sanctie ondergaat die hem onbeschikbaar maakt voor meer dan drie maanden.
Basis	De ondertekenende partijen kunnen de in de voorgaande paragraaf bedoelde bedrijfsbegeleidingsovereenkomst beëindigen met een aangetekend schrijven, geadresseerd aan de andere partij en waarvan terzelfder tijd een kopie aan de inspecteur-dierenarts overgemaakt wordt. De overeenkomst eindigt vanaf het bericht van ontvangst door de opgezegde partij.
	PLAATSVERVANGERS
Basis	In gemeenschappelijk overleg mogen de twee partijen een erkende plaatsvervangende dierenarts aanduiden belast met het vervangen van de dierenarts belast met de bedrijfsbegeleiding in geval van onbeschikbaarheid. Hij komt tussen op directe vraag van de verantwoordelijke slechts nadat hij de onbeschikbaarheid van de dierenarts belast met de bedrijfsbegeleiding heeft nagegaan. Voor de diersoorten waarvoor in het kader van de epidemiologische bewaking en de preventie van aangifteplichtige ziekten voorzien wordt in het aanduiden van een plaatsvervangende dierenarts moet de plaatsvervangende begeleidingsovereenkomst afgesloten worden met dezelfde erkende dierenarts. Tijdens de periode van onbeschikbaarheid van de dierenarts belast met de bedrijfsbegeleiding, verzekert de

	<p>plaatsvervangende dierenarts bij de verantwoordelijke de verplichtingen als dierenarts belast met de bedrijfsbegeleiding zoals bedoeld in dit besluit.</p> <p>Vanaf het einde van de periode van onbeschikbaarheid zal de plaatsvervangende dierenarts de dierenarts belast met de bedrijfsbegeleiding moeten verwittigen van alle vervulde prestaties in het kader van de diergeneeskundige bedrijfsbegeleiding.</p>
--	--

2.10. REDUCTIE VAN ANTIBIOTICUMGEBRUIK

	OPLEIDING
Basis	Alle dierenartsen van de DAP volgen een opleiding verantwoord antibioticumgebruik.
	GEZONDHEIDSPAN
Basis	<p>Bij professionele veeteeltbedrijven, wordt een gezondheidsplan opgesteld, waarin wordt opgenomen:</p> <ul style="list-style-type: none"> * het beslagnummer van het bedrijf, het Orde-nummer van de dierenarts en de datum van het opstellen van het plan * de gehouden diersoort en diercategorieën * preventie strategieën * bekende aanwezige belangrijke ziekteproblemen * ingestelde therapieën voor regelmatig terugkerende problemen * vaccinatieschema's * antiparasitaire behandelingen * drinkwater en/of voederbehandelingen * biosecurity maatregelen * opleidingsbehoeften werknemers
Basis	Enkel voor deze indicaties worden geneesmiddelen in de voorraad van het bedrijf geplaatst.
Hoger	Deze bedrijfsproblemen worden tijdens elk 2-maandelijks bezoek beoordeeld; hiervan wordt verslag opgemaakt.
Hoger	Preventieve anti-infectieuze behandelingen worden zoveel mogelijk vervangen door ingrepen in de bedrijfsvoering.
Best practice	Veehouders worden actief begeleid bij het nemen van algemene en specifieke biosecurity maatregelen om de insleep van ziekten zoveel mogelijk te voorkomen.
	Resultaten benchmarking geneesmiddelengebruik

Basis	Alle dierenartsen binnen de DAP spannen zich in om hun Veterinaire Benchmark Indicator (VBI) in het streefgebied te krijgen.
Basis	De DAP stelt een actieplan op voor dierenartsen waarbij uit benchmarking ongunstige resultaten blijken. Dit actieplan bestaat minimaal uit: <ul style="list-style-type: none"> - een analyse waarom het gebruik hoger ligt - voorstellen om een beter resultaat te bekomen - opvolging van dit actieplan.
Hoger	De resultaten van klanten m.b.t. de benchmarking resultaten worden met hen besproken. Waar nodig worden er actieplannen opgesteld. De vooruitgang van deze wordt opgevolgd; dit is onderdeel van het verslag van de bedrijfsbegeleidingsbezoeken.

2.11 NOODSLACHTING

	NOODSLACHTINGEN
Basis	Noodslachtingen dienen te gebeuren volgens de wettelijke vereisten.
Basis	Certificatie in verband met uitgevoerde noodslachtingen kan enkel gebaseerd zijn op eigen ante-mortem bevindingen en eigen therapieën en moet aan de vereisten van de veterinaire certificatie voldoen.
Basis	Geen enkel dier dat niet in staat is om vervoerd te worden mag getransporteerd worden naar een slachthuis. Indien noodzakelijk zal het dier geschoten en gekeeld worden op het bedrijf.

Basis	Indien de rit naar het slachthuis langer dan 2u bedraagt, zal het vervoer van een voor de dood gekeeld dier gekoeld gebeuren.
-------	---

2.12. RADIOLOGIE

	Vereisten m.b.t. radiologie(ruimte)
Basis	Indien een praktijk over een eigen radiologiekamer beschikt, moet deze in verhouding staan met de grootte van de praktijk, de werklust en het type van de aangeboden diensten. Het materiaal moet altijd klaar staan voor gebruik.
Basis	Wanneer radiologie-diensten aangeboden worden, al dan niet in een speciaal hiervoor apart lokaal: <ul style="list-style-type: none"> - Zullen alle muren en deuren van de kamer, zeker die naar de wachtkamer toe, adequaat beschermd zijn. - Zal de plaatsing van het materiaal zo gebeuren dat er geen risico is voor de klanten, patiënten of de staf. - Zullen alle deuren naar de kamer een gevaarlicht hebben, dat altijd zal aangeschakeld worden wanneer de kamer in gebruik is.
Basis	Er zal een aparte kamer zijn voor de ontwikkeling van de films, met het nodige materiaal.
	Vereisten i.v.m. veiligheidsaspecten radiologie
Basis	De aanwezigheid van het toestel is bekend bij het FANC.
Basis	Er zal voldoende materiaal beschikbaar zijn voor persoonlijke bescherming.
Basis	Al het personeel beschikt over een eigen doseermeter. Een register wordt bijgehouden van alle doseringen van het betrokken personeel.
Hoger	Er wordt een register bijgehouden met de volgende details: datum, details van de patiënt, diersoort, onderzocht lichaamsdeel, leeftijd, naam van het staflid, keV, mAS, belichtingstijd, gebruikte film.

Basis	Het materiaal wordt gepast onderhouden. Dit wordt genoteerd in een onderhoudsregister.
Basis	Al het personeel krijgt mondeling instructies omtrent de veiligheidsmaatregelen bij radiografie, en een veiligheidsnota wordt gegeven op dat moment.
Basis	Er is een waarschuwingsbord aanwezig dat zwangere vrouwen de toegang tot de kamer ontzegt.
Basis	Veiligheidsinstructies zijn duidelijk zichtbaar aanwezig in de kamer.
Hoger	Praktijken met meerdere werknemers zullen een radiatieprotectieverantwoordelijke aanduiden die verantwoordelijk is voor de veiligheid op alle momenten.
Hoger	De radioprotectieverantwoordelijke houdt zijn kennis m.b.t. de veiligheidsaspecten van radiologie (in relatie tot de bevolking, de werknemers en het leefmilieu) continu op peil.
Basis	Een verslag van de door de overheid erkende keuringsdienst moet voorhanden zijn.
Basis	Alle andere wettelijke vereisten zijn voldaan.

2.13. LABO

	Vereisten voor labo-uitrusting:
Basis	Als de praktijk een eigen labo heeft (hieronder worden ook verstaan: bloed-, urine-, faeces-, huid-, en andere testen.), moet het in verhouding staan met de afmeting van de praktijk, de werkbelasting en het type van aangeboden diensten.
Basis	Het nodige materiaal voor de aangeboden testen dient aanwezig te zijn: microscoop, centrifuge, reagentia en testkits (deze lijst is niet limitatief, maar enkel ten voorbeeld).
Basis	Verslagen van de kalibraties van de relevante apparatuur zullen bijgehouden worden.
Basis	Een aparte koelkast zal beschikbaar zijn voor de bewaring van stalen.
Basis	Per test zullen de volgende details genoteerd worden: datum, patiënt, soort, uitvoerder, testresultaat.
Basis	Een instructiehandboek zal aanwezig zijn voor alle testen beschikbaar in het labo.
Basis	Al het afvalmateriaal van het labo zal opgeslagen en verwijderd worden op een correcte manier.

2.14. DIEREN IN OBSERVATIE

	Vereisten m.b.t. het hospitaliseren en in observatie nemen van nutsdieren op de dierenartsenpraktijk
Basis	Als er nutsdieren in observatie gehouden worden, zijn de stallen en/of kooien in relatie tot de diersoort en de grootte en omzet van de praktijk.
Basis	Alle muren, vloeren en plafonds zijn gemakkelijk te reinigen en te desinfecteren.
Hoger	Hygiënestationen zijn gemakkelijk bereikbaar om zo het personeel toe te laten hun handen te wassen en te desinfecteren.
Basis	Er wordt een register van alle aanwezige dieren bijgehouden. Details die moeten opgenomen worden zijn: beslag van herkomst met desgevallend het sanitair statuut, patiënt, diersoort, leeftijd, datum van opname, datum van ontslag.
Hoger	Op alle kooien/stallen wordt een fiche aangebracht waarop de identificatie van het dier, datum van opname, diagnose, en de behandelingen per dag genoteerd worden.

2.15. LIJKSCHOUWINGEN

	Vereisten m.b.t. het uitvoeren van lijkschouwingen op de dierenartsenpraktijk
Basis	Als er op de praktijk lijkschouwingen uitgevoerd worden, zal er een lokaal voor dit doel beschikbaar zijn, adequaat afgezonderd van de andere lokalen. Toegang tot dit lokaal zal niet mogelijk zijn vanuit de consultatie-, behandel-, of operatiekamer.
Basis	Muren, vloeren en plafonds zijn gemakkelijk te reinigen en te desinfecteren.
Basis	Materiaal uit de postmortem-kamer zal niet elders gebruikt worden, zeker niet bij behandelingen of operaties.
Basis	Er wordt een register bijgehouden met datum, beslag van herkomst, patiënt, diersoort, leeftijd, reden voor PM-onderzoek, uitvoerder en resultaten.
Basis	Afval van lijkschouwingen wordt gekoeld bewaard.
Basis	Lijkschouwingen mogen de onderzoeken door de Overheid niet bemoeilijken of onmogelijk maken.